gemeente Tynaarlo

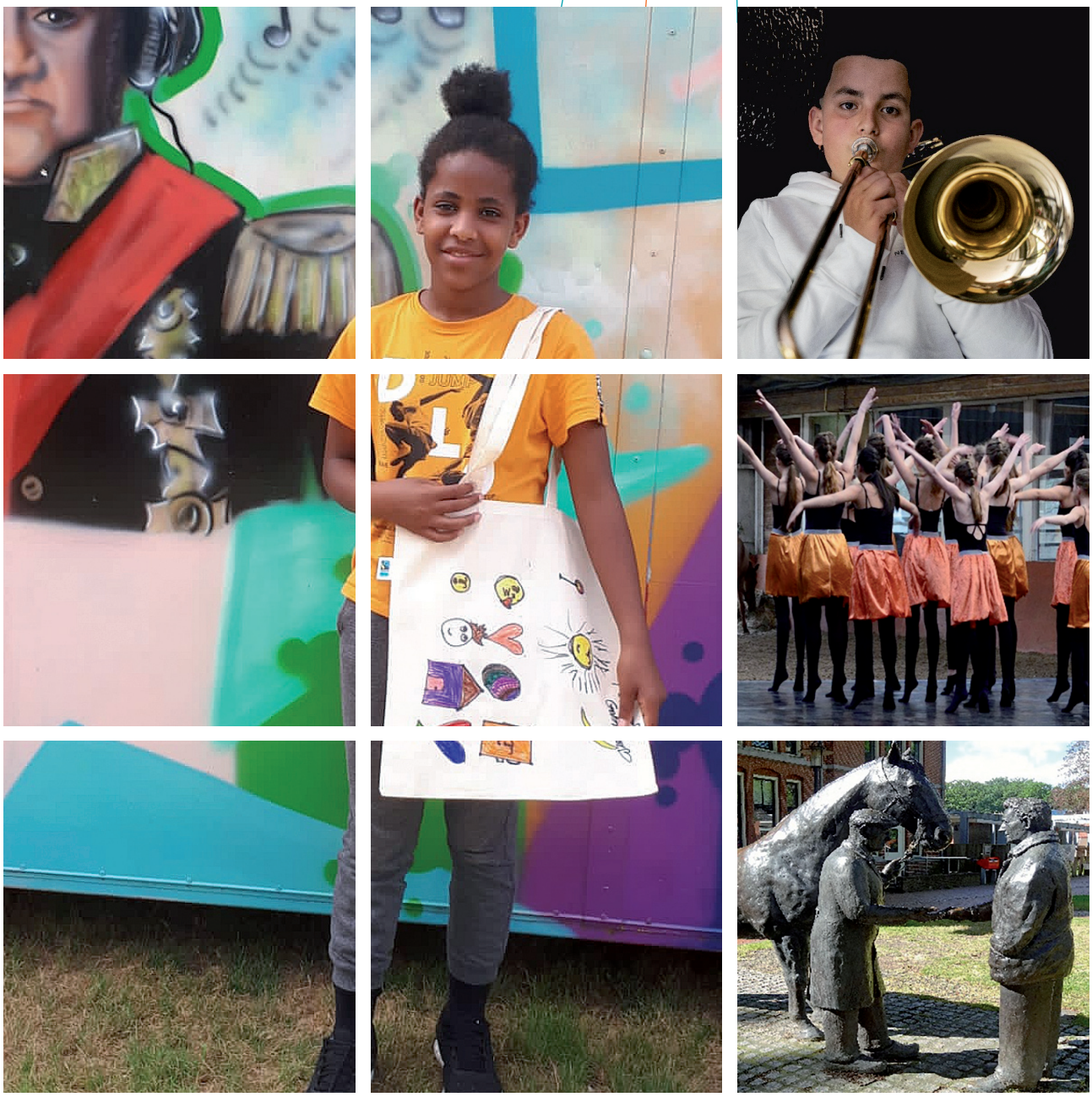

STARTNOTITIE
CULTUURVISIE

Voorwoord

Omdat ik van mening ben dat cultuur het hart en de ziel vormt van onze samenleving is het van wezenlijk belang om een gedragen, duurzame en gedegen visie op cultuur te hebben. Mensen en omgeving vormen immers culturen en culturen vormen mensen en omgeving. Hoe we geleefd hebben en waar we vandaan komen is bepalend voor wie we zijn en waar we naartoe gaan.
We willen daarom een visie op cultuur gaan ontwikkelen in de breedste zin van het woord. Het gaat dan over kunst- en cultuuractiviteiten maar ook over ons cultureel erfgoed, de intrinsieke waarde van cultuur en cultuur als onderdeel van de sociale basis.

Het is goed dat wij ons afvragen wat voor samenleving we willen zijn en dat als startpunt te nemen bij het ontwikkelen van de cultuurvisie. We willen graag toegankelijke culturele basisvoorzieningen zoals de bibliotheek en informele culturele activiteiten/netwerken voor al onze inwoners, omdat deze voorzieningen bijdragen aan preventie en positieve gezondheid.
Het college spreekt daarom de ambitie uit cultuur solide in de sociale basis te verankeren.

Omdat cultuur over ons gaat en dus van ons allen is, dienen we zorgvuldig het totstandkomingproces van de nieuwe cultuurvisie vorm te geven. Wij hebben om die reden ervoor gekozen via een startnotitie te laten zien hoe we dit proces vormgeven. We creëren met deze notitie graag een startmoment van een inspirerend en creatief ontwikkelproces. Een proces dat we samen met u, waarden gedreven vanuit onze kernwaarden sociaal, duurzaam verbindend, willen doorlopen.

Ik wens ons een mooi proces toe. Laten we ervoor zorgen dat deze startnotitie het begin is van een visie waarmee we Tynaarlo nog een stukje mooier maken.

Namens het college met hartelijke groet,

Miguel Ririhena

Inleiding

Waarom een cultuurvisie?

In het coalitieakkoord ‘Sociaal, duurzaam, verbindend’ staat opgenomen dat cultuur meer aandacht en ondersteuning verdient dan het de afgelopen decennia heeft gekregen. Hierbij ziet de coalitie een cultuurnota als een goed vertrekpunt.

De vraag: ‘Waarom een nieuwe cultuurnota?’ is legitiem. De laatste cultuurnota ‘De kunst van het verbreden en versterken’ dateert uit 2010 en had een looptijd van vier jaar. En in 2016 is het transformatieplan kunst en cultuur 2016-2018 vastgesteld. In de tussenliggende jaren hebben er veel veranderingen plaatsgevonden in de samenleving, maar zeker ook in de culturele sector. Vragen als: ‘Wat voor samenleving willen we zijn en welke positie nemen kunst, cultuur en (immaterieel) erfgoed hierin, ‘Doen we nog steeds de goede dingen die passen bij deze tijd? ’Heeft onze culturele infrastructuur voldoende basis om een positie in te nemen binnen de sociale basisinfrastructuur?’ Die vragen willen we graag kunnen beantwoorden. Daarom is het belangrijk om met ons culturele veld in gesprek te gaan en ons beleid te herijken.

Omdat de cultuurnota een richtinggevend document op hoofdlijnen zal zijn, spreken wij liever van een cultuurvisie dan een cultuurnota. In de cultuurvisie beschrijven we waarom cultuur voor ons van belang is en waar we met cultuur voor willen gaan. Hoe onze culturele infrastructuur er uitziet en wat we willen bereiken. Om te weten waar we naartoe gaan, is het ook belangrijk om te weten waar vanuit gestart wordt. Om de gemeenteraad vooraf zo goed mogelijk te informeren, hebben we een startnotitie Cultuurvisie geschreven. In deze startnotitie beschrijven wij de huidige context en het proces om tot de cultuurvisie 2024-2032 te komen die uiteindelijk door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De raad krijgt hiermee de gelegenheid om belangrijke punten, voorafgaand aan de ontwikkeling van de cultuurvisie, mee te kunnen geven.

In de startnotitie bakenen we eerst de reikwijdte van cultuur af die we in de cultuurvisie beschrijven. Aansluitend brengen we het huidige cultuurbeleid met bijbehorend budget in beeld. Vervolgens is een SWOT-analyse (sterkte-zwakteanalyse) gemaakt van de huidige situatie. Op basis daarvan worden drie ambitieniveaus in beeld gebracht waarlangs de cultuurvisie ontwikkeld kan worden. Met de startnotitie willen we niet op de inhoudelijke discussie vooruitlopen, maar wel richting krijgen om het proces met de juiste partners en de juiste verwachtingen te kunnen doorlopen.

Tenslotte geven we inzicht in het proces voor de totstandkoming van de cultuurvisie met bijbehorende tijdpad en financiën. Daarbij geven we inzicht in het participatietraject en op welke wijze we onze inwoners betrekken.

Inhoudsopgave

A. Context

Reikwijdte ..... Pagina 5
Wat doen we per cultuuronderdeel en wat kost het? ..... Pagina 6
Provincie Drenthe ..... Pagina 11

B. Analyse huidige situatie

SWOT-analyse ..... Pagina 12
Ambitieniveaus ..... Pagina 14
Toelichting ..... Pagina 15

C. Proces

Participatietraject ..... Pagina 16
Klankbord ..... Pagina 17
Financiële middelen ..... Pagina 17
Tijdpad ..... Pagina 17

A. Context

Reikwijdte

Wie wel eens op internet gezocht heeft naar een eenduidige definitie van cultuur weet dat deze niet bestaat. Het antwoord is erg afhankelijk vanuit welke hoek het onderwerp wordt benaderd. Opvallend is ook dat de meeste cultuurnota's zich er niet aan wagen. Er wordt meestal direct overgegaan naar de (intrinsieke) waarde van cultuur en de visie waar vanuit het beleid wordt vormgeven. Aangezien dit een startnotitie betreft willen we nog hier nog niet op vooruitlopen.

Toch starten we niet geheel blanco. De kadernota sociaal domein (2022-2026) en dan met name programmalijn 1 en 2 is voor de ontwikkeling van de cultuurvisie een belangrijk vertrekpunt (behalve cultureel erfgoed, daarvoor geldt dat de structuurvisie Cultuur Historie 2020-2024 leidend is). In deze nota maken kunst en cultuur samen met sport en welzijn onderdeel uit van de sociale basis. We vinden het belangrijk dat de sociale basis solide is omdat dit onder meer bijdraagt aan preventie en positieve gezondheid.

De theorie positieve gezondheid bekijkt gezondheid op zes dimensies: kwaliteit van leven, zingeving, mentaal welbevinden, meedoen, dagelijks functioneren en lichaamsfuncties. Er zijn steeds meer wetenschappelijke bewijzen dat kunst en cultuur bijdragen aan het vergroten hiervan. Daarom willen we in de visieontwikkeling cultuur niet alleen benaderen voor wat het is, maar wat het doet. Wat het doet met mensen als zij elkaar cultureel ontmoeten, samen muziek maken of bijvoorbeeld dansen. Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan zingeving voor én het welzijn, welbevinden van onze inwoners. Voor ons is het uitgangspunt dat cultuur voor en van iedereen is, door iedereen kan worden toegepast of beoefend, in een locatie dichtbij en die makkelijk toegankelijk moet zijn.

Cultuur wordt doorgaans ingedeeld in vier taakvelden. Dit wordt door het CBS ook als zodanig uitgevraagd. Het gaat om: 5.3 Cultuurpresentatie / Cultuurproductie, 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed en 5.6 Media. We sluiten bij deze indeling aan om alle onderdelen van cultuur zo goed mogelijk in beeld brengen. Daarbij de aantekening dat Cultuurpresentatie / Cultuurproductie gebruikt wordt als een containerbegrip. Dus brengen we dit onder in de volgende cultuuronderdelen: cultuurparticipatie, cultuureducatie, beeldende kunst, podia en evenementen. Cultuurparticipatie betekent cultuurdeelname en vormt een brede paraplu waar alle cultuuronderdelen onder vallen (de wettelijke taken voor erfgoed uitgezonderd). Het is daarmee het hoofdthema waar vanuit de cultuurvisie wordt ontwikkeld. De cultuurvisie beschrijft een ambitie en inspanningen op hoofdlijnen en krijgt een looptijd van acht jaar.

Cultuuronderdeel	Thema's raakvlakken
1. Cultuurparticipatie	Laagdrempelige culturele ontmoetingen, armoede, participatie, meedoen, welzijn, jeugd, huisvesting, positieve gezondheid, toegankelijkheid, preventie, cultuurhuis, jeugdcultuur, amateurkunst, volkscultuur, laaggeletterdheid
2. Cultuureducatie	Onderwijs, jeugd, Nationaal Programma Onderwijs, talentontwikkeling, jeugdcultuur, amateurkunst, immaterieel erfgoed/volkscultuur
3. Beeldende kunst	Vastgoed, expositieruimtes en locaties, kunst in de openbare ruimte
4. Corso/podia	Evenementenbeleid, vergunningen, maatschappelijke activiteiten
5. Musea	Recreatie en toerisme, natuurinrichting, ruimtelijke ordening
6. Erfgoed	Immaterieel erfgoed, cultuurhistorie, monumenten, archeologie natuurinrichting, ruimtelijke ordening
7. Media	Laagdrempelige culturele ontmoetingen, huisvesting, toegankelijkheid, (digitale) laaggeletterdheid, informatiepunt, huiskamerfunctie

Wat doen we per cultuuronderdeel en wat kost het?

In het cultuurbudget compact staan de uitgaven aan cultuur in het jaar 2022 gerangschikt volgens deze indeling. Alle middelen zijn structureel. Het schetst in grote lijnen een beeld waar wij onze huidige inzet op plegen. Op basis van findo.nl, die zijn gegevens per taakveld uit de databank van het CBS haalt, kunnen we onze inzet vergelijken.

Voor cultuur gaat om de taakvelden:
5.3 Cultuurpresentatie / Cultuurproductie, 5.4 Musea 5.5 Cultureel erfgoed en 5.6 Media. Wij geven in 2022 € 33,- per inwoner uit aan cultuur. Vergeleken met onze buurgemeenten geven wij minder uit aan cultuur. Aa en Hunze € 41,-, Noordenveld € 74,-, Westerveld € 55,-.

Landelijk wordt er gemiddeld € 114,- per inwoner aan cultuur uitgeven en vergelijkbare gemeenten (25.000-35.000) geven in 2022 € 164,- per inwoner uit aan cultuur.
Hieronder worden alle cultuuronderdelen beschreven met bijbehorend budget.

Cultuurbudget compact overzicht	Jaar 2022
Cultuurparticipatie	€ 115.573
Cultuureducatie	€ 130.704
Podia en evenementen	€ 42.498
Beeldende kunst/kunstobjecten	€ 28.306
Musea	€ 61.573
Cultureel Erfgoed	€ 122.415
Media	€ 460.401
Totaal	**€ 961.470**

1. Cultuurparticipatie

- We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen aan kunst- en cultuurbeoefening in de vrije tijd. Onze inzet is erop gericht om het culturele aanbod te ondersteunen, zichtbaar en toegankelijk te houden, en om meedoen aan cultuuruitingen mogelijk te maken en te stimuleren. De cultuurcoaches ondersteunen het culturele veld en proberen zo veel moeilijk mensen te laten deelnemen. Ze spelen in op de lokale situatie en bekijken heel flexibel wat er op dat moment nodig is voor een succesvolle lokale plaatsing van de Cultuurkeet. Het vormt de kracht van de werkwijze van de keet. Het moet snel beschikbaar zijn om het doel actief en effectief op locatie te kunnen bereiken en dat vraagt soms om de inzet van een uurtje factuurtje. Hiervoor is in het cultuurfonds 2022 een werkbudget ingericht.

- ZZP'ers zijn professionele cultuurmakers die ook onderdeel uitmaken van de culturele infrastructuur van de gemeente. Deze professionals kunnen een aanvraag indienen die erop gericht is inwoners van onze gemeente te betrekken bij culturele activiteiten. Kort gezegd: 'samen cultuur maken'. Naast ZZP 'ers is deze regeling ook bedoeld voor professionele verenigingen zoals VTNL (Kunstenaarsverenigingen VanTyNaarLo) De leden zijn inwoners van de gemeente.

- Culturele activiteiten van verenigingen en stichtingen komen in aanmerking voor incidentele cultuursubsidies. In de praktijk zien we veel terugkerende activiteiten.

- We zorgen met de ronde van Tynaarlo voor netwerkvorming en brengen inspiratie en kennisdeling gericht op het stimuleren van meedoen.

Middelen cultuurparticipatie*	Jaar 2022
Cultuurcoaches	€ 85.000
Cultuurfonds 2022 B. Werkbudget Cultuurcoaches	€ 5.000
Cultuurfonds 2022 C. Cultuurmakers Tynaarlo	€ 10.000
Subsidie kunst en cultuur	€ 10.980
Culturele raden/Ronde van Tynaarlo	€ 4.593
Totaal	**€ 115.573**

2. Cultuureducatie

- Alle basisschoolleerlingen maken elk jaar via het cultuurmenu kennis met de cultuurdisciplines. Scholen bepalen de samenstelling van het Cultuurmenu en worden daarin ondersteund door het ICO, Kunst & Cultuur Drenthe en de bibliotheek. Wij vragen het ICO de organisatorische zaken uit handen van scholen te halen en dragen financieel bij aan het inhoudelijk programma. Scholen gebruiken hiervoor de financiële middelen uit de prestatie-box (geoormerkt geld in de financiering van scholen). Dit product wordt ingekocht.

- In onze gemeente nemen 12 scholen deel aan de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CEMK). Deze scholen ontvangen extra cultuurmiddelen. De scholen dienen hiervoor een beleidsplan in en aan het einde van de regeling wordt getoetst. Wij vragen het ICO de scholen beleidsmatig te ondersteunen. Dit product wordt ingekocht.

- Daarnaast kunnen scholen bij de gemeente een subsidie voor cultuureducatie voor leerlingen aanvragen. Het budget dient lokaal te worden ingezet. We vragen het ICO scholen te ondersteunen bij het vormgeven van deze activiteiten. Dit product wordt ingekocht.

- Jaarlijks subsidiëren we een activiteit van Huus van de taol waarbij de taolschulte Drentstalig komt voorlezen in de klas, en op verzoek van de raad een Drents boek 'cadeau' geeft.

- In 2020 hebben we samen met de scholen in onze gemeente het Muziekakkoord Drenthe ondertekend. Muziekakkoord Drenthe is onderdeel van Méér Muziek in de Klas; een landelijk programma dat ervoor moet zorgen dat alle kinderen op de basisscholen in Nederland structureel muziekonderwijs krijgen. We hebben verder geen impuls gegeven. In 2022 is het muzieknetwerk in de gemeente opgezet om gezamenlijke mogelijkheden te verkennen (ook cultuureducatie).

Middelen cultuureducatie	Jaar 2022
ICO schooljaar 2022-2023 (geen boekjaar)	€ 88.000
Huus van de toal met elk jaar een Drents boek	€ 1.348
Cultuuractiviteiten leerlingen subsidie voor scholen	€ 27.000
Productontwikkeling lokale initiatieven	€ 14.356
Totaal	**€ 130.704**

3. Beeldende kunst

- De gemeente heeft kunst in haar bezit. Grote kunstwerken in de openbare buiten ruimte, maar ook kunst in het gemeentehuis. We onderhouden onze kunst en verzekeren het (laatste taxatie 2022 verzekering wordt nog op basis daarvan aangepast).

- Jaarlijks exposeert de professionele kunstenaarsvereniging In de maand september in het gemeentehuis.

Beeldende kunst/kunstobjecten	Jaar 2022
Onderhoud	€ 8.206
Verzekering	€ 20.050
Totaal	**€ 28.256**

4. Podia en evenementen

- Het bloemencorso is een jaarlijks terugkerend evenement dat geldt als een voorbeeldactiviteit voor meedoen.

- Met het cultuurfonds 2022 A stimuleren we de culturele ontwikkeling van het dorp Vries in navolging van Zuidlaren en Eelde-Paterswolde.

Podia en evenementen	Jaar 2022
Corso	€ 37.498
Cultuurfonds 2022 A. Culturele ontwikkeling Volksvermaken Vries	€ 5.000
Totaal	**€ 42.498**

5. Musea

- Musea zijn de schatkamers en het geheugen van onze gemeente. Er valt veel te ervaren, te beleven en te doen. Het is een bron van educatie voor jong en oud met verbindende kwaliteiten. Onze musea zijn een schakel tussen het heden en het verleden en geven uitdrukking aan gedeelde geschiedenis en onze identiteit. Ze vormen een belangrijke plek voor educatie, recreatie en toerisme, maar ook voor zingeving en sociale interactie van vrijwilligers. Daarnaast hebben zij ook een belangrijke toeristische en economische functie. We ondersteunen daarom alle musea in onze gemeente structureel.

- Musea hebben een kwalitatief goed educatief aanbod en het ICO stimuleert museumbezoek.

Musea	Jaar 2022
Museum De Buitenplaats*	€ 50.000
Klompenmuseum, De Wachter en Vosbergen	€ 11.573
Totaal	**€ 61.573**

6. Cultureel erfgoed

- Uitvoeren wettelijke taken op het gebied van cultuurhistorie en monumentenzorg. Omdat in juni 2017, in verband met de taakstelling op de bedrijfsvoering, de formatieruimte Monumentenzorg en Cultuurhistorie is geschrapt zijn daarmee ook alle niet-wettelijke taken en activiteiten binnen beide beleidsterreinen stopgezet en wordt alleen uitvoering gegeven aan de wettelijke taken binnen beide beleidsterreinen (toetsen aan uitgangspunten Monumentenwetgeving en Cultuurhistorie bij vergunningaanvragen). Ingezet wordt op het behouden van de in 2014 vastgestelde lijsten beeldbepalende panden, Rijksmonumenten, Provinciale monumenten en de aangewezen beschermde dorpsgezichten. Overigens bestaat er voor elke ontwikkelaar van een bouwplan/locatieontwikkeling waarbij sprake is van een bestemmingsplanaanpassing de verplichting van het opnemen van een cultuurhistorische paragraaf waarin moet worden aangegeven hoe met cultuurhistorische waarden rekening wordt gehouden in de plannen.

  De gemeente toetst de inhoud daarvan aan de structuurvisie cultuur Historie en de bijbehorende cultuurhistorische beleidswaardenkaart.

- Onderhoud erfgoedmonumenten die in eigendom zijn: drie molens, de waterburcht en twee kerktorens.

- Uitvoeren wettelijke taak archeologie.

Cultureel erfgoed	Jaar 2022
Loonkosten cultuurhistorie en onderhoud	**€ 33.046**
Wettelijke monumentenzorg en Cultuurhistorie	€ 15.856
Doorberekening loonkosten vastgoed onderhoud panden	€ 17.096
Eigenaarslasten vastgoed	**€ 66.899**
Monumentenzorg	€ 3.081
Waterburcht Eelde	€ 17.542
Molens Oudemolen en De Groeve	€ 4.037
Molen Oude Molen	€ 10.241
Molen De Groeve	€ 11.350
Kerktorens	€ 6.098
Kerktoren Zuidlaren	€ 7.302
Kerktoren Vries	€ 7.248
Archeologische loonkosten wettelijke taak	**€ 22.471**
Totaal	**€ 122.416**

*Zie pagina 11

7. Media

Bibliotheek

De notitievisie op de bibliotheek 2020-2024 is in april 2020 door de raad vastgesteld. In de begroting 2022 staat structureel een bedrag van € 440.444,- voor het bibliotheekwerk in de gemeente Tynaarlo. Jaarlijks ontvangen we van de provincie € 100.000 voor de duur van de looptijd van de cultuurnota periode (2020-2024). Die is niet meegenomen in dit overzicht, die komt apart terug onder het kopje provincie. In de onderstaande budgetten is structurele ophoging van de bibliotheek naar € 14,- per inwoner zoals opgedragen in de motie bibliotheken van de afgelopen begrotingsvergadering nog niet opgenomen. De bibliotheek maakt in de productenbegroting onderscheid in de volgende drie deelproducten:

A. Basis infrastructuur

- De bibliotheek heeft in de drie grote kernen een vestiging. We vinden het belangrijk dat de bibliotheek zich in de haarvaten van de samenleving bevindt.
- De bibliotheek richt zich op het actueel houden van de collectie en het uitlenen van boeken.
- De bibliotheek is een plek waar vrijwilligers actief zijn.

B. Educatie

- Wij vinden het van belang om laaggeletterdheid te voorkomen en tegen te gaan en leesplezier te bevorderen. De bibliotheek speelt hierin een belangrijke rol door ouders en scholen te ondersteunen. We zetten dan ook in op blijvende ondersteuning van taalvaardigheid in het voorschoolse en schoolse aanbod.
- In het schooljaar 2013-2014 is de bibliotheek op school (dBos) geïntroduceerd. Van de 19 basisscholen doen er nu 18 scholen mee. Het bereik in onze gemeente is hoger dan de initieel beoogde 75%. In Nederland heeft inmiddels 52% van de scholen dBos.
- We zetten in op ondersteuning in de voorschoolse periode. Hiervoor is het product Boekstart voor 0-4 jarigen.

C. Programmering

- Van collectie naar connectie. De bibliotheek neemt een centrale plaats in als ontmoetingsplek. Een plek waar iedereen zich welkom voelt voor samen lezen, leren en leven. Samenwerking met sociaal culturele partners is daarbij noodzakelijk.
- De bibliotheek is een informatiepunt en draagt door de programmering en het aanbod in cursussen, trainingen, informatie en voorlichting bij aan participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Het aanbod is afgestemd op de vraag.

Tynaarlo Lokaal

- De aanwijzing van Tynaarlo Lokaal (onze lokale omroep) eindigt op 15 juli 2023. Wanneer er een volwaardige aanvraag wordt ingediend en er zijn geen andere gegadigden, dan komt er een nieuwe aanwijzingsperiode voor Tynaarlo Lokaal van 5 jaar. De Rijksmiddelen die naar ons toekomen via het gemeentefonds worden hiervoor gebruikt.

Media	Jaar 2022
Bibliotheek totaal**	**€440.444**
A. Basis infrastructuur (3 locaties en boekenuitleen)	€ 212.596
B. Educatie (voorschools en Dbos)	€ 145.830
C. Programmering	€ 82.019
Lokale omroep	**€ 19.957**
Totaal	**€460.401**

**Zie pagina 11

Provincie Drenthe

De provincie Drenthe draagt een belangrijk deel van de culturele infrastructuur in onze gemeente. We geven grofweg één miljoen euro uit aan cultuur en de provincie Drenthe € 250.000,-. Daarvan vragen we € 118.125,- subsidie aan bij de provincie . Een bedrag van € 135.000,- wordt direct geïnvesteerd in ons culturele veld. Daarnaast subsidieert de provincie ook nog provinciale organisaties zoals platform Drentse musea en Kunst en cultuur Drenthe, die er zijn om ons culturele veld te ondersteunen.

- Museum De Buitenplaats* is één van de vijf musea van provinciaal belang naast het Hunebedcentrum, Gevangenismuseum, Herinneringscentrum Kamp Westerbork en Maatschappij van weldadigheid waarvoor de provincie elk € 110.000,- subsidieert. Het Klompenmuseum, De Wachter en Vosbergen kunnen ondersteuning vragen aan platform Drentse Musea die ook door de provincie wordt gesubsidieerd.

- Naast de inzet van de gemeente ondersteunt de provincie Drenthe het bibliotheekwerk** met € 100.000,- gedurende de vier jaar van de provinciale cultuurnota.

- De culturele impuls/alliantie middelen*** worden door ons ingezet als voor (grote) culturele activiteiten. Afgelopen zomer heeft onder meer festival der Aa hieruit een grote subsidie ontvangen. Uit het participatietraject kan blijken dat een nieuwe invulling van dit budget wenselijk is.

- De provincie Drenthe investeert 4 jaar met de snijvlaksubsidies*** 4 jaar lang culturele activiteiten.
  Een voorbeeld van een organisatie die bij de provincie niet in aanmerking komt voor reguliere cultuursubsidies is het Bloemencorso Eelde. Uit deze subsidie ontvangen zij een jaarlijkse bijdrage van € 4.000,-. Maar bijvoorbeeld ook € 5.000,- voor de culturele ontwikkeling in het dorp Vries.

Investeringen provincie direct in begroting	**Jaar 2022**
***Culturele impuls/alliantie (duur van de cultuurnota 2024)	€ 18.125
**Bibliotheekwerk (duur van de cultuurnota 2024)	€ 100.000
Investeringen provincie indirect	
****Snijvlaksubsidies	€ 25.000
*Museum De Buitenplaats structureel	€ 110.000
Incidentele subsidies (kan na 2022 op geld worden)	
Ondersteuning 'kleine musea' Platform Drentse Musea	
Totaal	**€ 253.125**

B. Analyse

In het vorige hoofdstuk is inzicht gegeven in het huidige cultuurbeleid en de daarbij behorende budgetten. In dit hoofdstuk krijgen we richting waar vanuit we de nieuwe cultuurvisie willen ontwikkelen.
Om een idee van deze richting te krijgen, is er eerst een analyse gemaakt van de huidige situatie. Middels een SWOT-analyse zijn de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen in beeld gebracht. Vervolgens is de vertaling gemaakt naar de zeven cultuuronderdelen in ambitieniveaus. De opsomming in de ambitieniveaus zijn niet limitatief. Deze ambitieniveaus zijn A. Behouden, B. Basis versterken en C. Complementair.
Aan het einde van dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven over de ambitieniveaus.

STERKTES	ZWAKTES
• Er zijn veel 'kleine' culturele verenigingen/stichtingen met initiatieven met een lange traditie. Zij vormen het bindmiddel in onze dorpen en kernen. • Twee grote evenementen met Bloemencorso en Zuidlaardermarkt. • Vier bijzondere en aantrekkelijke musea met hoge toeristische waarde die grote groepen vrijwilligers aan zich weten te verbinden. • Samenwerking cultuurcoaches, buurtsportcoaches en jongerenwerkers in kleine dorpen (en kernen). • Bibliotheek heeft een landelijk kennisnetwerk en bevindt zich in de drie grote kernen en heeft daarmee een goede netwerkstructuur en goede toegankelijk. • Bibliotheek op school draagt bij aan leesplezier en geletterdheid. • Cultuureducatie: alle scholen participeren in het cultuurmenu.	• Weinig nieuwe en vernieuwende initiatieven. • Culturele infrastructuur is niet gericht op kinderen en jongeren. Er zijn weinig culturele activiteiten en verenigingen voor jongeren die ook bijdragen aan jongerencultuur. • Beperkte middelen die alleen incidenteel ingezet kunnen worden, terwijl subsidies vaak worden verleend aan dezelfde partijen, daardoor weinig ruimte voor nieuwe initiatieven. • Kennisniveau van verenigingsbesturen en culturele initiatieven sluiten onvoldoende aan op bijvoorbeeld het subsidiesysteem. • Culturele infrastructuur is kwetsbaar en neemt toe. Het draait grotendeels op terugloop van goedwillende vrijwilligers en kwalitatief goede bestuurders zijn bijna niet te vinden. • Cultuur voor iedereen wordt vertaald naar volkscultuur waarbij er onvoldoende ruimte is voor andere waarden van de kunsten. • Er is geen ondersteuningsstructuur voor amateurkunst. • Er is geen beleid voor het investeren in kunst en cultuur in de openbare ruimte. • Vraaggericht werken en vormgeven huiskamerfunctie bibliotheek is in ontwikkeling. De bibliotheekvestigingen liggen niet aan de doorgaande wegen. • Inzet cultureel erfgoed gericht op de wettelijke taken (en onderhoud eigendommen). • Niet alle musea hebben een museumregistratie.

KANSEN	BEDREIGINGEN
• Cultuur voor iedereen in het kader van positieve gezondheid. • Subsidiemogelijkheden sociale agenda provincie. • Lokale (Jenny Vrielingfonds) en landelijke fondsen inzetten voor onze culturele (maatschappelijke) organisaties. • Meeliften op innovatieve impulsen uit de stad Groningen en Assen, ontwikkelen van satellietactiviteiten in onze gemeente. • Centrumontwikkeling Zuidlaren en Eelde biedt kansen om cultuur te huisvesten en inrichting van de openbare ruimte. • Profileren van de gemeente met (vernieuwende) culturele activiteiten en evenementen. • Lokale netwerken verbinden verenigingen en culturele organisaties. Delen van kennis, materialen en inzet van vrijwilligers en stemmen activiteiten op elkaar af. • Breder manifesteren bibliotheek en uitbouwen informatiepunt mogelijk gemaakt door de investering van de raad.	• Terugloop van cultuurparticipatie door stapeling van verschillende crisissen (corona, energie, inflatie). • Bereikbaarheid van cultuur voor iedereen. • Onvoldoende financiële inzet op lange termijn. Beleid dat niet de kans krijgt om in de praktijk vorm te krijgen door bezuinigingen. • Een belangrijk deel van de investeringen in onze lokale gemeentelijke cultuur wordt gedragen door de provincie Drenthe. Bij een veranderende rolopvatting van de provincie Drenthe komt dit onder druk te staan. • De financiële middelen van cultuureducatie zijn nu nog geoormerkt in de prestatie-box. Vanaf 2023 worden deze ogenomen in de lumpsum. • Bibliotheek is sterk afhankelijk van overheidsfinanciering. De provincie Drenthe subsidieert de Drentse gemeente nu met een bedrag van € 100.000,- tot en met 2024.

KEUZEMENU: AMBITIE	A. BEHOUDEN	B. DE BASIS OP ORDE	C. TOPCULTUUR
1. Cultuurparticipatie: Cultuur voor iedereen en iedereen doet mee.	- Subsidies kunst en cultuur. - Cultuurmakers Tynaarlo. - Cultuurcoaches met cultuur dichtbij. - Netwerkvorming voor inspiratie en kennisdeling.	- Ophoging subsidie kunst en cultuur en een deel ervan inzetten voor structurele subsidies. - Cultuuractiviteiten voor jongeren (jongerencultuur). - Cultuurprijs drie jaarlijks.	- Ondersteuning voor amateurkunst. - Buitenschoolse activiteiten voor kinderen. - Talentontwikkeling.
2. Cultuureducatie: We verbinden voorschools, binnenschools en buitenschoolse cultuuractiviteiten voor kinderen zodat iedereen mee kan doen en zijn talenten ontwikkelt.	- Cultuurmenu. - Beleidsmatige ondersteuning CMK en activiteiten door ICO voor scholen. - Subsidieactiviteiten leerlingen. - Huus van de taol. - Muziek akkoord.	- Cultuureducatieconvenant. - Muziekverenigingen structureel ondersteunen bij stimuleren meer muziek in de klas van muziekakkoord. - Culturele activiteiten opnemen in preventiemenu.	- Cultuurmenu uitbreiden naar 2 tot 4 jarigen. - Extra cultuurcoach gericht op verbinding binnen, buitenschoolse en voorschoolse activiteiten. Met aandacht voor jongerencultuur.
3. Beeldende kunst: ontmoetingsfunctie vormgeven in de inrichting van de openbare ruimte vanuit culturele ontmoetingsfunctie.	- Onderhoud en verzekeren kunstbezit gemeente. - Jaarlijkse expositie VTNL in gemeentehuis.	- Kunst in openbare ruimte digitaal ontsluiten. - Beleid kunst in openbare ruimte centrumontwikkeling. - Deel van de collectie afstoten. Lokale kunst kopen. - Onderhoud kunst ophogen.	- Elke 5 jaar kunst in openbare ruimte. - Structureel kunst in de openbare ruimte bij project ontwikkelingen. - Onderhoud kunstobjecten ophogen.
4. Poppodia/evenementen: Tynaarlo wordt gezien.	- Bloemencorso. - Culturele ontwikkeling dorp Vries.	- Grote nieuwe vernieuwende culturele activiteit. - Elke 5 jaar structurele subsidie Oostermoerfeest.	- Meeliften innovatieve impulsen Groningen en Assen. - Positionering locatietheater.
5. Musea: aantrekkelijke verblijfplaats voor inwoners en toeristen.	- Structurele subsidies voor alle musea. - Er is kwalitatief goed educatief aanbod.	- Museum registratie (eenmalige subsidie). - Netwerkbijeenkomsten en jaarlijks werkbezoek college.	- Verhoging bijdrage musea.
6. Cultureel erfgoed:	- Uitvoeren wettelijke taken op het gebied van cultuurhistorie. - Onderhoud erfgoed monumenten die in eigendom zijn. - Uitvoeren wettelijke taken op het gebied van archeologie.	Geen extra inzet.	- Promotie, educatie e.d. op het gebied van monumenten en cultuurhistorie. - Actualisatie van kaarten - Ontwikkelen informatieactiviteiten op het gebied van monumenten en beschermd dorpsgezicht - I.s.m. inwoners aanwijzen van beschermd dorpsgezicht of “bijzonder gebied” van historische kleine esdorpen en een aantal woongebieden. - Inventarisatie en analyses van brinken, landgoederen, ontginningen, ruilverkavelingen en beeldbepalende panden, ensembles en gebieden.
7. Media: laagdrempelige toegankelijke informatiepunten in de haarvaten van de samenleving.	- Drie bibliotheekvestigingen. - Actuele collectie en uitlenen boeken. - Vrijwilligersactiviteiten. - dBos op 18 scholen stimuleren leesplezier. - Boekstart preventief laaggeletterdheid. - Van collectie naar connectie. - Informatiepunt bibliotheek.	- Verlengen bibliotheekvisie met 2 jaar. - 3 volwaardige bibliotheek voorzieningen verdere uitbouw huiskamerconcept (centrale punten in de kernen). - 18 kleine kernen versterken informatie- en uitleenpunten. - Versterking van de digitale dienstverlening en het aanbod van cursussen en ondersteuning Sociaal Domein. - Subsidie voor activiteiten lokale omroep. - Bestuurlijke schaalvergroting.	- Plug-in bibliotheek in bijvoorbeeld supermarkt.
Totaal	**€ 961.470 (budget 2022)**	**Opsomming is niet limitatief en afhankelijk van de keuzes, mogelijk niet passend binnen financiële kaders van 2023.**	**Opsomming is niet limitatief en niet passend binnen huidige financiële kaders.**

Toelichting

In het coalitieakkoord 'Sociaal, duurzaam, verbindend' staat opgenomen dat cultuur meer aandacht en ondersteuning verdient dan het de afgelopen decennia heeft gekregen. In onze kadernota Sociaal Domein maken Kunst en cultuur samen met sport en welzijn onderdeel uit van de sociale basis. We vinden het belangrijk een sterke sociale basis te stimuleren, omdat dit o.a. bijdraagt aan preventie en positieve gezondheid.

De theorie Positieve gezondheid bekijkt gezondheid op zes dimensies: kwaliteit van leven, zingeving, mentaal welbevinden, meedoen, dagelijks functioneren en lichaamsfuncties. Er zijn steeds meer wetenschappelijke bewijzen dat kunst en cultuur bijdragen aan het vergroten hiervan. We willen graag toegankelijke culturele basisvoorzieningen zoals de bibliotheek en informele culturele activiteiten/netwerken voor al onze inwoners omdat deze voorzieningen bijdragen aan preventie en positieve gezondheid. Het college spreekt de ambitie uit om cultuur in de sociale basis te verankeren.

De SWOT-analyse laat zien dat de huidige culturele infrastructuur op een aantal punten versterkt kan worden. In Ambitieniveau A wordt het huidig cultuurbeleid behouden. Dat klinkt positief, want we houden in stand wat er is. Echter, een synoniem voor behouden is conserveren. Dit aspect van behouden legt meer de nadruk op stilstand en stilstand, zo luidt een bekend gezegde, is achteruitgang.
De samenleving verandert in een rap tempo en verschillende maatschappelijke problemen vragen om een steeds nadrukkelijker antwoord en meebewegend beleid. Onder scenario B: Basis versterken, benoemen we een aantal mogelijkheden daartoe die eerst en op 'korte termijn' ingezet zouden kunnen worden en daarmee direct bijdragen aan de culturele sociale basis. Hiermee is snel resultaat te verkrijgen. Ambitieniveau C is complementair aan ambitieniveau B, anders gezegd aanvullend.

De cultuurvisie voor de inrichting van de culturele sociale basis is onderwerp van gesprek in het participatieproces met onze maatschappelijke partners, culturele instellingen, verenigingen en inwoners. De financiële richtlijn is dat de beleidswijzigingen passend zijn binnen de huidige financiële kaders (begroting 2023). Desalniettemin zijn we ons bewust dat een ambitieuze nieuwe visie met een bijpassend uitvoeringsprogramma financiële consequenties kan hebben.

We vragen van de raad om in te stemmen met deze startnotitie en eventueel belangrijke punten/richtinggevende keuzes, voor de ontwikkeling van de cultuurvisie, mee te geven.

C. Proces

Participatietraject

Nadat de raad de startnotitie heeft vastgesteld, starten we met het participatietraject. We vinden het belangrijk dat onze inwoners, kunstenaars, maatschappelijke en culturele organisaties instellingen en verenigingen bijdragen aan de cultuurvisie. Cultuurparticipatie is een brede paraplu waar alle cultuuronderdelen onder vallen en is daarmee is het hoofdthema waar vanuit de cultuurvisie wordt ontwikkeld.
Dit gebeurt in een drie stappen.

Stap 1:
We proberen zoveel mogelijk belanghebbenden te bereiken. Dit doen we door over het proces te informeren via de gemeentepagina, de lokale kranten en de nieuwsbrief Cultuurkeet (dat een bereik heeft van 800 unieke adressen en die ook nog goed gedeeld wordt). Overal waar de Cultuurkeet aanwezig is wordt op ludieke wijze aandacht voor de vorming van de visie gevraagd.

Stap 2:
Er worden drie algemene netwerkbijeenkomsten (één per kern) georganiseerd voor alle belangstellenden. We gaan aan de slag met de vraag is: hoe ziet cultuurparticipatie in de gemeente Tynaarlo er over acht jaar uit? Alle cultuuronderdelen komen tijdens deze bijeenkomsten aanbod. Er wordt een SWOT-analyse gemaakt. Aan de hand van de verschillende thema's (zie schema) en werkvormen worden de bevindingen uit de SWOT-analyse besproken.

Stap 3:
Er vinden aparte werksessies plaats voor de cultuuronderdelen cultuureducatie en musea. Om een goede visie voor cultuureducatie te ontwikkelen is het nodig om met onderwijs om tafel te gaan. Het omvat zowel besturen, directies als leraren. Hiervoor leent een algemene netwerkbijeenkomst zich minder goed. De musea komen inmiddels regelmatig bij elkaar. Naast cultuurparticipatie gaat het gesprek over recreatie en toerisme, natuurinrichting en ruimtelijke ordening. Thema's die voor het grote netwerk minder relevant zijn, alhoewel recreatie en toerisme natuurlijk besproken wordt.

Cultuuronderdeel	Thema's raakvlakken	Organisaties (opsomming is niet limitatief)
1. Cultuurparticipatie	Laagdrempelige ontmoetingen, armoede, participatie, meedoen, welzijn, jeugd, huisvesting, positieve gezondheid, toegankelijkheid, preventie, cultuurhuis, jeugdcultuur, amateurkunst, volkscultuur, laaggeletterdheid	Bibliotheek, cultuurverenigingen zoals: Oostermoer, muziekverenigingen, Oranjeverenigingen, kerkconcerten Vries
2. Cultuureducatie	Onderwijs, jeugd, Nationaal Programma Onderwijs, talentontwikkeling, jeugdcultuur, amateurkunst, immateriaal erfgoed/volkscultuur	Scholen en schoolbesturen, BSO's, Kinderopvang, ICO
3. Beeldende kunst	Vastgoed, expositieruimtes en locaties, kunst in de openbare ruimte	VTNL
4. Corso/podia	Evenementenbeleid, vergunningen, maatschappelijke activiteiten	Corso, Stichting Evenementen Zuidlaardermarkt, Koepeltjes festival
5. Musea	Recreatie en toerisme, natuurinrichting, ruimtelijke ordening	Klompenmuseum, De Wachter, Vosbergen, De Buitenplaats
6. Erfgoed	Immaterieel erfgoed, cultuurhistorie, monumenten, archeologie, natuur inrichting, ruimtelijke ordening	Historische verenigingen, Synagoge, Volksvermaken Vries, Erfgoed Lentis, 4 en 5 mei comités, Landgoed Bosch en Vaart, dorpskerk
7. Media	Laagdrempelige culturele ontmoetingen, huisvesting, toegankelijkheid, (digitale) laaggeletterdheid, informatiepunt, huiskamerfunctie	Cultuurhuis, bibliotheek, Tynaarlolokaal
8. Over de grenzen	Intercollegiale uitwisseling	Provincie Drenthe, gemeente Aa en Hunze, Westerveld en Leeuwarden

Klankbordgroep

De stappen uit het participatietraject leveren de ingrediënten op voor de cultuurvisie (hiermee sluiten we het participatietraject af) en kan het schrijfproces van de cultuurvisie beginnen.
Ook hierbij betrekken we onze culturele partners waaronder ook kleine verenigingen, zij het gericht in een klankbord.
Alle cultuuronderdelen komen terug in het klankbord doordat er één vertegenwoordiger van de diverse partners in wordt opgenomen. Hierdoor zorgen we voor een hele brede afspiegeling van ons cultuurveld. Tijdens de netwerkbijeenkomsten en werksessies wordt gevraagd wie graag hierin een rol wil spelen. Om de blik breed te houden, vragen we ook feedback van over de grenzen. De klankbordgroep is ondersteunend in het schrijfproces, dient als vraagbaak en leest mee.

Vaststelling cultuurvisie

De conceptversie wordt besproken in de raadswerkgroep mens en maatschappij/commissie, nadat de betrokken wethouder(s) er kennis van hebben genomen. Na eventuele aanpassingen kan de cultuurvisie op route worden gebracht naar het college en vervolgens de raad.

Financiële middelen

Aan de ontwikkeling van de cultuurvisie zijn kosten verbonden. We hebben de ontwikkeling begroot op een bedrag van € 20.000 en stellen voor dit bij de voorjaarsbrief op te nemen.
De ontwikkeling van de cultuurvisie is een activiteit die boven op de reguliere inzet van uren komt. Om het participatieproces en de ontwikkeling van de visie goed te kunnen vormgeven is ondersteuning nodig.

Post	Begroot
Zaalhuur/koffie/thee 4x	€ 3.000
Dagpresentator 4x	€ 3.000
Muziek	€ 1.000
Taalkunstenaar	€ 1.500
Tekstschrijver	€ 2.000
Uren ondersteuning participatietraject	€ 7.000
Communicatiemiddelen participatie	€ 1.000
Vormgeven nota / infographic(s)	€ 1.500
Totaal	**€ 20.000**

Tijdpad

In de ontwikkeling van de visie zijn onderscheiden we 3 fases:

- In fase 1 wordt de startnotitie vastgesteld. We bereiden het participatietraject voor.
- In Fase 2 vindt het participatietraject plaats.
- In fase 3 wordt de concept-visie ontwikkeld en besproken met klankbordleden en raadswerkgroep mens en maatschappij.
- In fase 4 tenslotte vindt de vaststelling in het College en de Raad plaats.

Onderwerp	Q3 2022	Q4 2022	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023
Fase 1						
Fase 2						
Fase 3						
Fase 4						